

ANALYSRAPPORT

Sekretessbrytande bestämmelser inom socialtjänstens område

En analys av tillsynspraxis, med särskilt fokus på individsamverkan och informationsdelning i brottsförebyggande syfte

Martin Wallin — Förebyggandelabbet AB

Maj 2026

1. Sammanfattning

Denna analys kartlägger befintlig tillsynspraxis från JO (Justitieombudsmannen), JK (Justitiekanslern), IVO (Inspektionen för vård och omsorg) och förvaltningsdomstolarna avseende sekretessbrytande bestämmelser i socialtjänstens verksamhet, med särskilt fokus på informationsdelning inom ramen för individsamverkan som SSPF och SIG. Som komplement till tillsynskartläggningen redovisar rapporten en kommunenkät som genomfördes i april 2026, riktad till 29 kommuner stratifierade efter SKR:s kommungrupper och geografi.

Huvudfynd. Det saknas helt tillsynsbeslut från JO, JK och IVO som specifikt prövar informationsdelning inom SSPF, SIG eller liknande individsamverkansformer. Inte heller har någon av dessa instanser prövat tillämpningen av 10 kap. 18 a § OSL i praktiken. Förvaltningsdomstolarna har en strukturell begränsning som gör att kammarrättspraxis på myndighetsöverlämning under bestämmelsen i praktiken aldrig uppstår, eftersom Polismyndighetens begäran till socialtjänsten typiskt sett inte formaliseras till ett överklagbart avslagsbeslut. Kommunenkäten 2026, med 21 svar av 29 (cirka 72 procent svarsfrekvens), bekräftar bilden empiriskt: två kommuner har ett specifikt rutindokument för 18 a §, fyra har en bredare sekretesshandbok som berör frågan, och femton saknar dokumentation helt. Endast en kommun bekräftade aktiv tillämpning inom SSPF. Genomgående beskriver kommunerna att samverkan i praktiken bygger på samtycke. Detta innebär att kommunernas individsamverkan sker i ett praxisvakuum där handläggare saknar formell rättslig vägledning för sina bedömningar och där bestämmelserna 18 a § och 15 a § knappt används operativt.

Analysen identifierar dock ett antal angränsande JO-beslut som ger vägledning för hur sekretessbedömningar bör hanteras när socialtjänsten är utlämnande part. Dessa beslut bekräftar genomgående att varje sekretessbrytande bestämmelse kräver en individuell prövning i det enskilda fallet, att rutinmässigt uppgiftslämnande underkänns konsekvent, och att den utlämnande myndigheten alltid måste pröva omfattningen av sin uppgiftsskyldighet.

En central analytisk slutsats rör samtyckets begränsningar som rättslig grundbult i individsamverkan. Den dominerande samtyckesmodellen vilar på antagandet om stabilt samtycke, men i den målgrupp som 18 a § och 15 a § är avsedda att nå är fluktuerande motivation snarare normal tillstånd än undantag. Forskning om motivation och beteendeförändring beskriver ambivalens som typiskt i arbetet med kriminalitet och missbruk, och i den aktuella målgruppen har en betydande andel vårdnadshavare själva riskfaktorer som kan påverka samtyckesförmågan över tid. En samverkansmodell som rättsligt vilar på stabilt samtycke kommer därför att haverera i en signifikant andel av just de fall där den behövs som mest. Aktivare tillämpning av sekretessbrytande bestämmelser, som komplement och inte ersättning till samtycke, är en förutsättning för att samverkan ska kunna upprätthållas över tid.

För att kontextualisera detta praxisvakuum innehåller rapporten även en jämförande analys av hur en parallell sekretessfråga (informationsutbyte mellan polisen och Kronofogden) hanterats över tid (avsnitt 10). Den jämförelsen visar att tillsynspraxis kan byggas upp inom tre till fyra år när det finns en faktisk tillämpning att granska, och att avsaknaden av praxis

kring 10 kap. 18 a § efter tretton år därför avspeglar att bestämmelsen knappt används snarare än att den fungerar problemfritt. Kommunenkätens resultat ger empiriskt stöd för denna tolkning. Slutsatsen är att modet att tillämpa lagstiftningen i konkreta fall, och att dokumentera tillämpningen så att den blir granskningsbar, är en förutsättning för att de sekretessbrytande bestämmelserna ska få rättsligt liv och därmed komma de barn till del som lagstiftningen är till för.

Som komplement till den jämförande analysen prövar rapporten även en analogiansats: vilken vägledning JO:s omfattande praxis kring rakt skaderekvisit kan ge för tillämpningen av den nya 10 kap. 15 a § OSL (avsnitt 11). Bestämmelsens intresseavvägning skapar en presumtion för utlämnande som strukturellt motsvarar ett rakt skaderekvisit, vilket innebär att JO:s konsekventa kritik mot myndigheter som överskattar sekretessintresset under sådana bestämmelser sannolikt kommer att vara vägledande också för 10:15a.

2. Bakgrund och syfte

I det brottsförebyggande arbetet kring barn och unga är informationsdelning mellan socialtjänst, polis, skola och fritidssektor en central fråga. Samverkansformerna SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid) och SIG (Sociala insatsgrupper) finns i dag i minst 154 kommuner och bygger i hög grad på att sekretessen mellan myndigheterna kan brytas, antingen genom samtycke eller genom sekretessbrytande bestämmelser i OSL.

Den centrala sekretessbrytande bestämmelsen för detta område är 10 kap. 18 a § OSL, som sedan 2013 ger socialtjänsten möjlighet att lämna uppgifter om enskilda under 21 år till Polismyndigheten i brottsförebyggande syfte. Sedan 2025 omfattar bestämmelsen även Säkerhetspolisen och Tullverket, och kravet på "särskilda omständigheter" har skärpts till "konkreta omständigheter". Därtill har nya sekretessbrytande bestämmelser tillkommit: 10 kap. 15 a § OSL (i kraft 1 december 2025) samt lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter (i kraft 1 april 2025). Den fullständiga lydelsen av de centrala bestämmelserna återges i avsnitt 3.

Syftet med denna kartläggning är att undersöka vilken vägledning tillsynsmyndigheterna ger avseende socialtjänstens informationsdelning, både som utlämnande part generellt och specifikt inom ramen för individsamverkan.

3. Centrala lagrum

Tre bestämmelser bär upp den rättsliga ramen för socialtjänstens informationsdelning vid individsamverkan: grundparagrafen om socialtjänstsekretess i 26 kap. 1 § OSL, den befintliga sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 18 a § OSL och den nya generellt formulerade sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL. Eftersom rapporten genomgående refererar till dessa bestämmelser återges deras lydelse här i sin helhet, så att den löpande analysen kan följas utan separat lagbok.

3.1 Socialtjänstsekretessen (26 kap. 1 § OSL)

Sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Bestämmelsen innehåller ett s.k. omvänt skaderekvisit. Det innebär att huvudregeln är sekretess: en uppgift får lämnas ut endast om det positivt står klart att den enskilde eller någon närstående inte kommer att lida men. Bedömningen, den s.k. menprövningen, ska göras med utgångspunkt i den enskildes egen subjektiva uppfattning (prop. 1979/80:2 Del A s. 83). Denna konstruktion skapar en stark presumtion för sekretess som påverkar hela det rättsliga landskapet kring socialtjänstens informationsdelning. Alla sekretessbrytande bestämmelser som behandlas i denna rapport måste förstås mot bakgrund av att utgångspunkten alltid är den höga tröskel som 26 kap. 1 § OSL etablerar.

3.2 Sekretessbrytande bestämmelse till brottsbekämpande myndigheter (10 kap. 18 a § OSL)

Sekretessen enligt 26 kap. 1 § hindrar inte att en uppgift som rör en enskild som inte fyllt tjuogoett år lämnas till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, om

- 1. det på grund av konkreta omständigheter finns risk för att den unge kommer att utöva brottslig verksamhet, och*
- 2. det med hänsyn till planerade eller pågående insatser för den unge eller av andra särskilda skäl inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.*

En uppgift som angår misstanke om ett begånget brott får dock lämnas endast under de förutsättningar som i övrigt anges i denna lag.

Bestämmelsen infördes 2013 och utgör den centrala specifika rättsliga grunden för socialtjänstens informationsdelning med polisen i brottsförebyggande syfte. Den har ändrats vid flera tillfällen. Den nuvarande lydelsen, som trädde i kraft den 1 april 2025 (lag 2025:179, prop. 2024/25:65), har två viktiga skillnader från 2013 års ursprungsversion. För det första krävs numera "konkreta omständigheter" (tidigare "särskilda omständigheter"), vilket i förarbetena beskrivs som en skärpning av kravet på objektivet verifierbar grund. För det andra omfattar bestämmelsen sedan 2025 även Säkerhetspolisen och Tullverket som mottagande myndigheter, inte enbart Polismyndigheten. Det är denna bestämmelse vars praxis rapporten konstaterar saknas (avsnitt 8 och 9.2).

3.3 Ny generell sekretessbrytande bestämmelse (10 kap. 15 a § OSL)

Sekretess enligt 21–40 kap. hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda brott,
3. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
4. upptäcka eller utreda sådant som avses i 3, eller
5. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och överträdelser av regler, villkor i beslut eller avtal.

En uppgift får inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Bestämmelsen trädde i kraft den 1 december 2025 och är konstruerad som en intresseavvägning, inte som ett skaderekvisit. Den omfattar all sekretess till skydd för enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden i 21–40 kap. OSL, med vissa undantag. Det viktigaste undantaget är hälso- och sjukvårdssekretessen i 25 kap., som inte kan brytas med stöd av bestämmelsen. Socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § är däremot inte undantagen och kan därför brytas. Tröskeln för att avstå från utlämnande är hög: enligt förarbetena (prop. 2024/25:180) och Polismyndighetens vägledning ska utlämnandet framstå som "mycket olämpligt eller stötande" för att övervägande skäl ska anses tala för fortsatt sekretess. För socialtjänstens del innebär detta att bestämmelsen kan tillämpas vid samverkan med polis, skola och andra myndigheter i situationer där 10 kap. 18 a § inte är tillämplig, exempelvis när den enskilde är över 21 år eller när informationsutbytet inte primärt syftar till brottsförebyggande utan till att utreda brott eller motverka regelöverträdelser. Frånvaron av tillsynspraxis kring den nya bestämmelsen är skälet till att rapporten i avsnitt 11 prövar JO:s analoga praxis kring rakt skaderekvisit som vägledning.

4. Sökmetod

Sökningar har genomförts i JO:s beslutsdatabas (jo.se), JK:s beslutsdatabas (jk.se) och IVO:s publicerade tillsynsbeslut (ivo.se) med söktermer relaterade till sekretess, socialtjänst, informationsdelning, samverkan, uppgiftslämnande, orosanmälan, SSPF, SIG och 10 kap. 18 a § OSL. Sökningen har medvetet varit bred och inkluderat även äldre ärenden.

Som komplement till sökningen om socialtjänsten har även JO-beslut om polisens informationsdelning till Kronofogdemyndigheten under perioden 2013–2017 inkluderats, samt JO-beslut om utmätning på distans från januari 2026 (dnr 11591-2024). Dessa beslut används i avsnitt 10 som jämförelsematerial för att belysa hur en parallell sekretessfråga utvecklats över tid genom samspelet mellan tillsynspraxis, lagstiftningsutredning och slutligen lagreglering. Förarbeten och utredningsbetänkanden som ligger till grund för distansutmätningstagningen (SOU 2016:81 och prop. 2021/22:197) har använts för att dokumentera den rättsutvecklingsprocess som beskrivs.

För avsnitt 11 har därtill JO-beslut och principuttalanden om tillämpningen av rakt skaderekvisit i andra sekretessområden samlats in. Materialet omfattar dels enskilda JO-beslut om dröjsmål, otillräckliga motiveringar och felaktiga procedurkrav vid utlämnande av allmänna handlingar, dels äldre samlingsreferenser i JO:s ämbetsberättelser och Högsta förvaltningsdomstolens praxis (RÅ 1994 ref. 91). Detta material har valts utifrån den strukturella parallellen mellan rakt skaderekvisit och 10 kap. 15 a § OSL, som båda skapar en presumtion för utlämnande där myndigheten bär bevisbördan för att neka.

För att komplettera kartläggningen av tillsynspraxis genomfördes i april 2026 en kompletterande kommunenkät. Förfrågan riktades till 29 kommuner, stratifierat efter SKR:s kommungrupper och geografi, om kommunens egen tillämpning av 10 kap. 18 a § OSL. Resultaten redovisas i avsnitt 8.1. Enkäten ger en empirisk bekräftelse på de slutsatser som tillsynspraxiskartläggningen pekar mot och fyller en lucka i materialet, eftersom den når den faktiska tillämpningen i kommunerna snarare än bara den del som tillsynsorgan sett.

En metodologisk avgränsning bör noteras. Kartläggningen omfattar publicerade beslut hos JO, JK och IVO samt en kompletterande sökning i förvaltningsdomstolspraxis (se avsnitt 7.3). Att inget identifierats i dessa källor är inte detsamma som att inga beslut har fattats; JO publicerar inte alla beslut i sin databas, IVO:s tillsynsbeslut är inte alltid sökbara, och underrättsavgöranden i förvaltningsdomstolarna refereras endast i begränsad utsträckning. Slutsatserna i avsnitten 8 och 9 ska därför läsas som avsaknad i publicerade tillsynsbeslut och refererad domstolspraxis snarare än som en absolut frånvaro av rättslig prövning.

5. JO-beslut där socialtjänsten är utlämnande part

Nedan redovisas de JO-beslut som identifierats där socialtjänsten är den part som har lämnat ut eller röjt sekretessbelagda uppgifter. Inget av ärendena rör direkt SSPF, SIG eller strukturerad individsamverkan, men de ger vägledning för de principer som bör styra socialtjänstens informationsdelning.

5.1 Utlämnande till media

JO-beslut

JO dnr 5352-2011 (beslut 2013-01-10) — Ljungby kommun, bekräftelse av klientkontakt vid presskonferens

Socialchefen bekräftade på fråga från media att socialtjänsten hade kontakt med en viss familj. JO konstaterade att uppgiften att någon är aktuell hos socialtjänsten typiskt sett skyddas av sekretess, även om familjen själv berättat om sin situation i media. Kritik riktades mot socialchefen.

[Länk till beslut](#)

Princip. Även bekräftande av att någon är aktuell hos socialtjänsten utgör ett röjande av sekretessbelagd uppgift.

5.2 Rövande av skyddade personuppgifter vid kommunikering

JO-beslut

JO dnr 4172-2012 (beslut 2013-11-27) — Gävle kommun, skyddad arbetsplats röjd till vårdnadshavare

En tjänsteman lämnade ut uppgift om en kvinnas arbetsplats till fadern (vårdnadshavare) vid kommunikering av en utredning om kontaktfamilj. Kvinnan hade skyddade personuppgifter på grund av hot. Allvarlig kritik.

[Länk till beslut](#)

Princip. Kommunikering av utredningar kräver särskild aktsamhet när det finns skyddade personuppgifter. Partsinsynen får inte bli en automatisk mekanism som åsidosätter sekretessprövningen.

5.3 Utlämnande till enskild närstående utan menprövning

JO-beslut

JO dnr 846-2012 (beslut 2013-12-13) — Nynäshamns kommun, telefonnummer till 19-åring lämnat till modern

En utredare lämnade ut en 19-årig kvinnas nya telefonnummer till hennes mor med motiveringen att det var "för kvinnans bästa". JO framhöll att det är den enskildes subjektiva uppfattning som utgör utgångspunkt vid menprövningen, inte handläggarens bedömning av den enskildes bästa.

[Länk till beslut](#)

Princip. Goda avsikter räcker inte som grund för utlämnande. Den enskildes egen uppfattning om men är avgörande.

5.4 Utlämnande till annan myndighet utan rättsligt stöd

JO-beslut

JO dnr 6288-2019 (beslut 2020-10-13) — Umeå kommun, personnummer lämnat till Försäkringskassan

En handläggare lämnade ut en klients personnummer till Försäkringskassan vid ett telefonsamtal. Nämnden hänvisade till uppgiftsskyldigheten i 110 kap. 31 § SFB, men JO konstaterade att bestämmelsen inte var tillämplig eftersom Försäkringskassan inte kände till den enskildes namn. Ingen noggrann prövning hade gjorts.

[Länk till beslut](#)

Princip. Socialtjänsten måste alltid göra en noggrann prövning mot gällande regelverk innan uppgifter lämnas ut, även när det sker till en annan myndighet.

5.5 Skyldighet att lämna ut på begäran — utlänningslagen

JO-beslut

JO dnr 565-2017 (beslut 2017-04-20) — Malmö kommun, adressuppgifter till gränspolisen

Socialtjänsten lämnade ut adressuppgifter för personer med utvisningsbeslut på begäran av gränspolisen. JO konstaterade att den sekretessbrytande bestämmelsen i 17 kap. 1 § utlänningslagen är tydligt utformad och inte lämnar utrymme för socialtjänsten att göra egna bedömningar av barnets bästa. Dock finns inget hinder för att socialtjänsten informerar berörda.

[Länk till beslut](#)

Princip. När lagstiftaren skapat en tydlig sekretessbrytande bestämmelse saknar socialtjänsten utrymme att väga in andra principer. Men parallella åtgärder (som att informera den berörde) kan vara möjliga.

5.6 Rövande genom oaktksamhet vid barnsamtal i skola

JO-beslut

JO dnr 3515-2017 (beslut 2019-12-04) — Rättviks kommun, barnsamtal i skola hörda av klasskamrater

Socialnämnden genomförde ett barnsamtal med en 14-åring i hans skola. Efter samtalet träffade socialsekreterarna och pojken klassföreståndaren i korridoren, som där frågade hur samtalet gått samtidigt som det ringde ut på rast och andra elever kom ut i korridoren. JO konstaterade att det inte kunde uteslutas att handläggarnas kontakt med pojken väckte uppmärksamhet bland hans skolkamrater. Kritik riktades mot nämnden för att samtalet genomfördes på ett sätt som rövde sekretesskyddade uppgifter om pojkens kontakt med socialtjänsten, samt för att handläggarna inte ens övervägde att kontakta 14-åringen innan de sökte upp honom i skolan.

[Länk till beslut](#)

Princip. Sekretesskyddet omfattar även det praktiska genomförandet av samtal och möten. Socialtjänstens kontakt med ett barn eller en enskild får inte ske under sådana former att sekretesskyddade uppgifter riskerar att röjas för en större krets. Direkt relevant för samverkansmöten där känslig information diskuteras.

5.7 Förundersökningssekretess

JO-beslut

Äldre JO-beslut — Socialförvaltning, röjande av brottsmisstanke i strid med förundersökningssekretess (5 kap. 1 § första stycket 1 i den numera upphävda sekretesslagen [1980:100]; motsvarar i dag 18 kap. 1 § OSL)

En tjänsteman vid en socialförvaltning informerade en person om att han var misstänkt för brott mot ett barn, i strid med förundersökningssekretessen.

[Länk till beslut](#)

Princip. Socialtjänsten måste beakta förundersökningssekretessen när den hanterar uppgifter som härrör från polisens utredningar. Direkt relevant för SIG/SSPF-kontext.

6. Angränsande beslut med relevans för individsamverkan

6.1 Sekretess mellan verksamhetsgrenar vid möten (SiS)

JO granskade på eget initiativ (JO dnr 6547-2017, beslut 2019-08-30) informationsutbyte vid överlämningsmöten på Statens institutionsstyrelses LVM-hem Hornö, där hälso- och sjukvårdsverksamhet och socialtjänstverksamhet bedrivs inom samma myndighet men utgör självständiga verksamhetsgrenar. JO konstaterade att sekretess gäller dem emellan och att uppgifter om enskilds hälsa inte får diskuteras vid tvärdisciplinära möten utan att sekretessbestämmelserna beaktats. JO väckte frågan hos regeringen om en lagöversyn behövs.

Relevans för individsamverkan. Beslutet visar att informationsutbyte vid samverkansmöten alltid måste ha stöd i lag, även när det upplevs som nödvändigt för verksamheten. Direkt överförbart till SSPF-möten där socialtjänst, polis och skola sitter i samma rum.

6.2 Socialtjänstens kontakt med barn i skolan (Färgelanda)

JO har i flera beslut uttalat att socialtjänsten så långt det är möjligt bör undvika att kontakta ett barn i skolan eftersom en sådan kontakt som regel inte kan ske utan att en större krets av människor får information som går utöver vad sekretesslagstiftningen medger. Principen fastställdes i JO dnr 4225-2014 (beslut 2016-05-26, Sollentuna kommun) och har därefter upprepats och utvecklats, bland annat i JO dnr 7898-2017 (beslut 2019-12-19, Färgelanda kommun) där JO uttalade att utrymmet för att genomföra beteendeobservationer av en snart 13-årig pojke i hans skola var ytterst begränsat med hänsyn till det integritetsintrång som åtgärden innebar.

Relevans för individsamverkan. Sätter en tydlig ram för hur SSPF-aktörer bör tänka kring integritetsintrång i skolmiljön, även när syftet är att hjälpa barnet.

6.3 Samverkan och legalitet (Ämbetsberättelsen 2022/23)

I ämbetsberättelsen 2022/23 gjorde JO ett principuttalande om myndighetssamverkan: samverkan kan vara effektivt och ha flera fördelar, men måste alltid ske på ett lagenligt sätt. JO konstaterade att det i flera fall kunnat fastställas att involverade tjänstemän inte haft klart för sig ramarna för den egna myndighetens befogenheter.

Relevans för individsamverkan. Det är inte godtagbart att hänvisa till vikten av samverkan som argument för att kringgå sekretessregler. Varje aktör måste känna till och agera inom sin egen myndighets befogenheter.

7. JK, IVO och förvaltningsdomstolar — avsaknad av relevant praxis

7.1 JK — Justitiekanslern

JK:s beslutsdatabas innehåller inga ärenden som berör socialtjänstens informationsdelning i brottsförebyggande individsamverkan. De sekretessrelaterade ärenden som finns rör nästan uteslutande skadeståndsanspråk kopplade till röjande av skyddade personuppgifter (sekretessmarkering i folkbokföringen som inte respekterats). Därtill har JK konstaterat att man inte är behörig att handlägga skadeståndsanspråk som riktar sig mot kommunens verksamhet, vilket innebär att socialtjänstens agerande i sekretessfrågor i princip aldrig hamnar hos JK.

7.2 IVO — Inspektionen för vård och omsorg

IVO har inte publicerat något tillsynsbeslut som berör sekretessbrytande informationsdelning i SSPF/SIG-kontext. IVO:s tillsynsmodell för socialtjänsten har hittills inte haft fokus på sekretesshantering vid myndighetssamverkan som ett separat tillsynsobjekt.

IVO:s aktuella tillsynsstrategi för 2024–2026 är i stället starkt inriktad på välfärdsbrottslighet, oseriösa aktörer inom HVB och stödboenden, samt ägar- och ledningsprövning. Tre parallella regeringsuppdrag styr inriktningen: förstärkt tillsyn mot välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården (2024–2026), motsvarande uppdrag inom omsorgen (2024–2026), och stärkt tillsyn av stödboenden och HVB för barn och unga (2024–2026). Dessa uppdrag pågår parallellt med en lagstiftningsprocess som ger IVO skarpare verktyg (prop. 2025/26:15). Tillsynsresurserna är därmed bundna till en helt annan kategori av frågor än den informationsdelning vid individsamverkan som denna rapport behandlar.

Två förändringar kan dock leda till att IVO:s tillsyn närmar sig området framöver. Den första är IVO:s regeringsuppdrag (IVO 2025-11) att bidra till att utveckla det brottsförebyggande arbetet, som öppnar för en bredare ansats än enbart välfärdsbrottslighetstillsyn. Den andra är att IVO i sina egna rapporter explicit refererar till prop. 2024/25:180 (10 kap. 15 a § OSL) som ett relevant ramverk för myndighetssamverkan. Det signalerar att IVO är medvetet om informationsdelningsproblematiken, även om den ännu inte har gett upphov till tillsynsbeslut.

Det bör också noteras att IVO inte publicerar samtliga tillsynsbeslut i sin öppna databas. IVO:s systemtillsyn av kommunal individsamverkan kan innehålla iakttagelser om sekretess och informationsdelning som inte är publicerade som självständiga beslut utan ingår i bredare tillsynsärenden. För att uttala sig säkert om hela IVO:s tillsynspraxis på området krävs en fördjupad arkivgenomgång som ligger utanför denna rapportens ram.

7.3 Förvaltningsdomstolspraxis — strukturell avsaknad

En kompletterande sökning har gjorts i förvaltningsdomstolspraxis avseende 26 kap. 1 § OSL, 10 kap. 18 a § OSL och den nya 10 kap. 15 a § OSL. Inga avgöranden har identifierats där en kammarrätt har prövat om socialtjänsten haft fog för att vägra lämna ut en uppgift till Polismyndigheten under 18 a § eller om en sådan vägran skulle vara felaktig under 10:15a. Detta gäller även de avgöranden där kammarrätten har prövat 26 kap. 1 § i andra sammanhang.

Den befintliga kammarrättspraxisen om 26 kap. 1 § OSL handlar genomgående om utlämnande av allmän handling till enskilda, alltså den enskilde själv som vill få ut sin egen akt, anhöriga som vill få insyn, eller journalister som begär ut handlingar. Sådana mål rör hur sekretesskaderekvisitet ska tolkas i förhållande till en enskild sökande, inte i förhållande till en annan myndighet under en sekretessbrytande bestämmelse.

Avsaknaden av kammarrättspraxis på myndighetsöverlämning har en delvis strukturell förklaring. När en myndighet (till exempel Polismyndigheten) begär en uppgift från en annan myndighet (till exempel socialtjänsten) sker det enligt 6 kap. 5 § OSL, som är en precisering av samverkansskyldigheten i 8 § förvaltningslagen. Detta är inte ett TF-utlämnande. Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2021 ref. 10 slagit fast att 2 kap. TF inte ger någon rätt för myndigheter att få ut handlingar från andra myndigheter, och att en sådan begäran istället hanteras under 6 kap. 5 § OSL och dataskyddsförordningen.

Enligt 6 kap. 7 § andra stycket OSL får en myndighet överklaga ett beslut av en annan myndighet att avslå den första myndighetens begäran om uppgift, och enligt 6 kap. 8 § OSL går ett sådant överklagande som huvudregel till kammarrätten. För beslut mellan statliga myndigheter under regeringen går överklagandet i stället till regeringen (6 kap. 8 § fjärde stycket). En begäran från Polismyndigheten till socialtjänsten under 18 a § eller 10:15a skulle alltså i teorin kunna leda till ett kammarrättsavgörande om socialtjänsten avslår, eftersom Polismyndigheten är en statlig myndighet och socialtjänsten en kommunal sådan.

I praktiken sker detta sällan eller aldrig. Det förutsätter att den begärande myndigheten begär ett skriftligt avslagsbeslut, vilket i sin tur förutsätter att begäran är formaliserad och att det finns en operativ vinst i att driva avslaget vidare. I individsamverkan sker informationsdelning ofta i informella former, genom telefonsamtal eller i samverkansmöten, där en formell skriftlig begäran sällan dokumenteras. När socialtjänsten avslår, eller när någon prövning aldrig kommer till stånd, finns det därmed inget överklagbart beslut. Praxisvakuemet på kammarrättsnivå är därför inte enbart en empirisk observation utan en följd av hur informationsdelningen i praktiken bedrivs.

Konsekvensen är att förvaltningsdomstolarna, lika lite som JO, JK och IVO, har haft tillfälle att uttala sig om hur intresseavvägningen ska genomföras under 18 a § eller 10:15a när socialtjänsten är utlämnande part. Den enda rättskälla som finns för dessa bestämmelser är förarbetena, Polismyndighetens externa vägledning för 10:15a, och Brå:s rapport 2021:2 om den faktiska tillämpningen. Detta är en exceptionellt mager rättskällebild för bestämmelser som ska bära det operativa stommet i en stor del av det moderna brottsförebyggande arbetet kring barn och unga.

8. Det centrala fyndet: ett fullständigt praxisvakuem

Över alla tre tillsynsinstanser (JO, JK, IVO) finns det **inga beslut** som prövar:

- Socialtjänstens informationsdelning inom SSPF/SIG-möten.
- Tillämpningen av 10 kap. 18 a § OSL i praktiken.
- Gränsdragningen mellan samtycke och sekretessbrytande bestämmelser vid individsamverkan.
- Konsekvenser av att information inte delats när det hade kunnat ske.

Brå:s rapport 2021:2 bekräftar bilden: de faktiska problemen med sekretess är ofta kopplade till att medarbetare inom polis, socialtjänst och skola saknar vägledning för hur lagstiftningen ska tolkas och tillämpas. I kombination med organisationsfrågor, yrkeskulturella aspekter och resursbrist gör osäkerhet och avsaknad av vägledning att de möjligheter som finns att dela information inte används fullt ut. Underutnyttjandet av den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 18 a § beror dels på okunskap, dels på att aktörer inom socialtjänsten ofta gör en strikt tolkning av när uppgifter kan delas.

8.1 Kommunenkät 2026 — empirisk bekräftelse

För att komplettera kartläggningen av tillsynspraxis genomförde Förebyggandelabbet i april 2026 en enkätförfrågan till 29 kommuner om deras tillämpning av 10 kap. 18 a § OSL. Urvalet var stratifierat efter SKR:s kommungrupper och geografi och omfattade storstäder, större städer, mellanstora städer, förortskommuner, pendlingskommuner, mindre städer och landsbygdskommuner. Förfrågan gick till respektive kommunstyrelse eller motsvarande och bestod av fyra delar: (a) finns rutindokument för 18 a §, (b) hur många gånger har bestämmelsen tillämpats under en angiven period, (c) finns avidentifierade tillämpningsexempel som kan delas, samt (d) erfarenheter från SSPF/SIG-kontext.

Av 29 tillfrågade kommuner svarade 21, en svarsfrekvens på cirka 72 procent. Bland de svarande hade två kommuner ett skriftligt rutindokument som specifikt avsåg 18 a § eller en avgränsad tillämpning av bestämmelsen. Fyra kommuner uppgav att de hade en bredare sekretesshandbok som berör frågan men inte specifikt 18 a §. Resterande femton svarande saknade rutindokument helt på området. Endast en kommun kunde redovisa ett konkret avidentifierat tillämpningsexempel. Endast en kommun bekräftade att bestämmelsen använts ett fåtal gånger inom SSPF-arbetet under den angivna perioden.

De fritextkommentarer som lämnades följde ett genomgående mönster. Flertalet svarande beskrev att samverkan i praktiken byggs på samtycke. Formuleringar som "arbetar utifrån samtycke", "arbetar enbart utifrån samtycke", "använder ej bestämmelsen utan utgår enbart från samtycke", "har troligtvis aldrig använt sekretessbrytande regeln" och "troligtvis aldrig använts" återkom från kommuner i samtliga storleksklasser. En av storstäderna, en mellanstor stad och flera landsbygdskommuner gav i princip identiska svar oavsett storlek. En kommun uppgav att den "inte har kännedom" om i vilken utsträckning bestämmelsen används.

De två kommuner som hade specifika rutindokument är värda att noteras. I det ena fallet rörde rutinen utlämnande av information om HVB-placerade barn och var alltså en avgränsad tillämpning, inte en generell rutin för 18 a §. I det andra fallet, där rutindokument bifogats svaret tillsammans med ett flödesschema för SSPF-individärenden och en arbetsbeskrivning för SIG, framgår att den operativa samverkan bygger på samtycke som standardlösning. SSPF-flödet utgår från att samtycke ska inhämtas från vårdnadshavaren innan individärendet kan lyftas, och SIG-arbetsbeskrivningen anger uttryckligen att "samtycket häver sekretessen mellan berörda parter". Den enda explicita rutinen för tillämpning av 10 kap. 18 a § avser den avgränsade situationen att lokalpolis i en annan ort ska informeras när ett barn placeras utanför kommunens polisområde. Detta är ett illustrativt mönster: även den kommun som har dokumenterad praxis kring 18 a § använder bestämmelsen för en smal nischsituation, medan den breda samverkan kring barn och unga sker på samtyckesväg.

Tre metodologiska reservationer behöver göras. För det första svarade åtta kommuner inte. Bortfallet kan tolkas på olika sätt: bortfallet kan vara slumpmässigt, eller bestå av kommuner med särskilt utvecklad praxis som inte hann svara, eller tvärtom kommuner som saknar både praxis och resurser att svara. Det går inte att avgöra mellan tolkningarna. För det

andra är enkätens svar baserade på respondentens egen kännedom; en kommun kan ha tillämpat bestämmelsen i enskilda ärenden utan att den centrala instans som besvarat förfrågan vetat om det. För det tredje rör enkäten 18 a § specifikt; den nya 10 kap. 15 a §, som trädde i kraft 1 december 2025, har varit i kraft för kort tid för att tillämpningen ska vara meningsfullt mätbar i april 2026.

Trots reservationerna ger enkäten en bild som är konsistent med övriga rättskällor i denna rapport. Brå dokumenterade 2021 underutnyttjande och samtyckesberoende. Tillsynspraxis hos JO, JK, IVO och förvaltningsdomstolarna saknas. Den kommunenkät som genomförts 2026 visar att fem år senare är bilden i allt väsentligt densamma: bestämmelsen är formellt i kraft sedan 2013 och har skärpts genom prop. 2024/25:65, men i den operativa verkligheten används den knappast. Praxisvakuumet är därmed inte enbart en avsaknad i publicerade beslut utan en avsaknad i den faktiska kommunala tillämpningen.

9. Analytiska slutsatser

9.1 Samtycket som påtvingad standardlösning

Avsaknaden av tillsynspraxis har lett till att samtycke blivit den dominerande och i många fall enda accepterade lösningen för informationsdelning vid individsamverkan. Detta sker inte primärt för att det alltid är juridiskt nödvändigt, utan för att det upplevs som den enda "säkra" vägen i frånvaro av tydlig praxis. Konsekvensen är att samverkan kring barn som inte samtycker, ofta just de mest riskutsatta, riskerar att begränsas eller utebli. Bilden bekräftas både av Brå:s rapport 2021:2 och av den kommunenkät som redovisas i avsnitt 8.1, där kommuner i samtliga storleksklasser genomgående beskriver att samverkan i praktiken byggs på samtycke och att 10 kap. 18 a § sällan eller aldrig används.

En ofta förbisedd dimension av samtyckesberoendet är att samtycke i den aktuella målgruppen typiskt sett är instabilt över tid. Den ungdom och den vårdnadshavare som idag samtycker till samverkan kan om en månad återkalla samtycket, för att senare återigen samtycka när situationen eskalerar. Justitieombudsmannen har påmint om att ett samtycke alltid måste vara reellt, det vill säga frivilligt och informerat, och att det när som helst kan återkallas. Det är en grundläggande rättssäkerhetsprincip men också en operativ realitet som påverkar hela samverkansprocessen.

Den fluktuerande motivationen är inte ett undantag utan ett typiskt mönster i den målgrupp som 10 kap. 18 a § och 15 a § är avsedda att nå. Forskning om motivation och beteendeförändring, bland annat den teoretiska ramen kring förändringsstadier och motiverande samtal, beskriver ambivalens och varierande motivation som normaltillstånd vid arbete med kriminalitet, missbruk och annan riskfylld utveckling. För vårdnadshavare gäller en motsvarande dynamik. Föräldrars förmåga och vilja att samtycka till samverkan kring sitt barn varierar med deras egna omständigheter, och i den aktuella målgruppen är det inte ovanligt att vårdnadshavare själva har riskfaktorer i form av missbruk, kriminalitet, psykisk ohälsa, våldsutsatthet eller andra påfrestningar som påverkar dagsformen och därmed

också beslutsfattandet kring samtycke. Detta gäller långt ifrån alla vårdnadshavare i målgruppen, men det gäller en betydande andel.

Konsekvensen är att en samverkansmodell som rättsligt vilar på antagandet om stabilt samtycke kommer att haverera i en signifikant andel av just de fall där den behövs som mest. När samtycket återkallas mitt i en process avbryts samverkan, kartläggningar förlorar sin grund, och de aktörer som varit del av samverkanslaget tappar möjligheten att dela uppgifter med varandra. Detta sker i värsta fall vid kritiska skeden där samverkan kring den unge är som mest avgörande. Om sekretessbrytande bestämmelser tillämpas aktivare som komplement, inte ersättning, till samtycke kan samverkan upprätthållas över tid och inte vara helt beroende av att den unge eller vårdnadshavaren just denna vecka befinner sig i ett samarbetsvilligt skede. Det är ytterligare ett argument för att den intresseavvägning som 18 a § och 15 a § kräver faktiskt genomförs och dokumenteras i varje enskilt fall, så att samverkan kan upprätthållas även när samtycket fluktuerar.

9.2 Sekretessbrytande bestämmelser förblir oprövade

10 kap. 18 a § OSL skapades uttryckligen för att möjliggöra socialtjänstens informationsdelning med polisen i brottsförebyggande syfte (för fullständig lydelse, se avsnitt 3.2). Trots att bestämmelsen funnits sedan 2013 finns det ingen formell tillsynspraxis som prövar dess tillämpning. Detsamma gäller de nyare bestämmelserna i 10 kap. 15 a § OSL (avsnitt 3.3) och lag (2025:170).

9.3 Principer från angränsande praxis

De JO-beslut som finns ger dock tydlig vägledning genom följande principer:

- **Individuell prövning.** Varje utlämnande kräver en bedömning i det enskilda fallet. Rutinmässigt uppgiftslämnande underkänns konsekvent.
- **Prövning av omfattningen.** Den utlämnande myndigheten måste alltid pröva vilka uppgifter som kan lämnas ut, inte bara om det finns en grund för utlämnande.
- **Den enskildes perspektiv.** Goda avsikter räcker inte. Vid menprövning är det den enskildes subjektiva uppfattning som är utgångspunkt.
- **Legalitetskrav vid samverkan.** Samverkan får aldrig åberopas som argument för att kringgå sekretessregler. Varje myndighet måste känna till och respektera sina egna befogenheter.
- **Praktiskt sekretesskydd.** Sekretessen omfattar även det praktiska genomförandet, var samtal förs, vilka som deltar, och hur information hanteras i möteskontexter.

Utöver dessa generella principer utvecklar avsnitt 11 sju ytterligare principer som hämtats från JO:s praxis kring rakt skaderekvisit. De principerna är särskilt relevanta för tillämpningen av den nya 10 kap. 15 a § OSL eftersom bestämmelsens intresseavvägning skapar en presumtion för utlämnande som strukturellt motsvarar ett rakt skaderekvisit.

9.4 Implikationer av ny lagstiftning

Den nya bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL (i kraft 1 december 2025) och lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter (i kraft 1 april 2025) förändrar förutsättningarna markant. Socialtjänstsekretessen är inte undantagen från 10 kap. 15 a § och kan därför brytas med stöd av bestämmelsen. Den nya rättsliga ramen ger socialtjänsten och övriga aktörer i individsamverkan ett verktyg som kan komplettera samtyckesvägen och bidra till att samverkan upprätthålls även när samtycket fluktuerar (se avsnitt 9.1). När dessa bestämmelser börjar tillämpas i praktiken är det sannolikt att tillsynsärenden kommer att uppstå. Direkt tillämplig praxis saknas ännu, men avsnitt 11 visar att JO:s omfattande praxis kring rakt skaderekvisit i andra sekretessområden ger analog vägledning som kommunerna kan stödja sig på i avvaktan på att specifik praxis utvecklas. Den centrala lärdomen från den praxisen är att tröskeln för att neka utlämnande är hög och att en handläggare som rutinemässigt nekar utlämnande löper en konkret risk för tillsynskritik.

10. En lärorik parallell: polisen, Kronofogden och värdet av att utmana ny lagstiftning

Det praxisvakuum som beskrivits i denna rapport framstår som särpräglad först när det ställs i kontrast till hur motsvarande sekretessfrågor utvecklats inom andra sektorer. För att förstå hur en sekretessbrytande informationsdelning mellan myndigheter normalt formas över tid är det belysande att studera den parallella frågan om informationsutbyte mellan polisen och Kronofogden. Jämförelsen visar att tillsynspraxis, lagstiftning och operativ tillämpning är ömsesidigt beroende processer och att avsaknaden av tillsynspraxis ofta inte är ett tecken på att lagstiftningen fungerar väl, utan tvärtom på att den knappt används.

10.1 JO-praxis 2013–2017: byggandet av ett rättsligt ramverk

Under perioden 2013–2017 producerade JO en sammanhållen serie beslut som behandlade polisens möjlighet att lämna sekretessbelagda uppgifter till Kronofogden om värdesaker som påträffats i polisens verksamhet. Frågan rörde tillämpningen av generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL i en situation där lagstiftaren ännu inte hade reglerat informationsdelningen specifikt. Genom upprepade beslut byggde JO i praktiken upp ett kvasi-författningsmässigt ramverk för en informationsdelning som lagstiftaren först nio år senare skulle ta ställning till.

JO-beslut

JO dnr 2187-2012 (beslut 2013-06-14) — polisens utlämnande till Kronofogden om värdefull klocka

I det första beslutet i serien fick polisen ingen kritik för att den tipsat Kronofogden om att en misstänkt person hade en värdefull klocka som därefter kunde utmätas. JO formulerade dock för första gången de principer som skulle bli rättesnöre för efterföljande beslut: polisen ska ha kännedom om omständigheter som med viss styrka talar för att

personen har skulder, kontakten ska inledas med en förutsättningslös förfrågan, en intresseavvägning ska göras i varje enskilt fall, och beslutet ska vara skriftligt och diarieföras.

Princip. Sekretessbrytande informationsdelning mellan myndigheter får inte ske rutinmässigt. Generalklausulen kräver en verklig och dokumenterad intresseavvägning i varje enskilt fall.

JO-beslut

JO dnr 584-2013 och 666-2013 (beslut 2014) — Linköpingsfallet

Polisen stoppade en bil på E4 utanför Linköping för hastighetsöverträdelse och misstanke om narkotikapåverkan. Vid husrannsakan i bilen påträffades 79 500 kronor i kontanter i en väska som tillhörde en sambo som befann sig i bilen tillsammans med deras gemensamma barn. Polisen omhändertog ändå pengarna för Kronofogdens räkning, och Kronofogden beslutade per telefon om utmätning. JO Cecilia Renfors konstaterade att polisen hade agerat utan lagstöd. Ett s.k. förbudsmeddelande från Kronofogden ger i sig inte polisen befogenhet att hålla kvar egendom.

Princip. Operativt samarbete mellan myndigheter får inte överskrida gränserna för respektive myndighets lagstadgade befogenheter, även när samarbetet upplevs som ändamålsenligt.

JO-beslut

JO dnr 4197-2015 och 6112-2015 (beslut 2017-02-22) — det avgörande beslutet

I det sammanfattande beslutet i serien granskade JO ett ingripande där 25 145 kronor togs i samband med misstanke om ringa narkotikabrott. Polisen kontaktade Kronofogdens jour per telefon, jourhavande kronofogde fattade muntligt beslut om utmätning, och pengarna omhändertogs. JO upprepade och förstärkte principerna från 2013 års beslut och tillfogade ett centralt uttalande: tillämpningen av generalklausulen i denna kontext är förknippad med betydande svårigheter, och Utsökningsutredningen hade i sitt betänkande SOU 2016:81 föreslagit ökade möjligheter till just sådan informationsdelning.

Princip. När generalklausulen visar sig otillräcklig som rättslig grund för en operativt önskvärd informationsdelning behöver lagstiftaren agera. Tillsynspraxis pekar uttryckligen på behovet av lagreglering.

10.2 Från tillsynspraxis till lagstiftning – en sammanhållen process

JO:s upprepade granskning fyllde tre funktioner samtidigt. Den preciserade vilka principer som måste följas vid den faktiska tillämpningen. Den signalerade till lagstiftaren att den dåvarande hanteringen via generalklausulen var otillräcklig. Och den skapade ett offentligt dokumenterat behov av lagreglering som senare kunde åberopas i lagstiftningsprocessen.

Den sista funktionen är central. Utsökningsutredningen, som tillsattes av regeringen i september 2014, fångade upp signalen från JO och föreslog i sitt betänkande SOU 2016:81 lagreglering av distansutmätning. JO:s 2017-beslut hänvisade i sin tur explicit tillbaka till Utsökningsutredningens förslag. Den ömsesidiga referensen mellan tillsynsmyndighet och lagstiftningsutredning skapade en sammanhållen rättsutvecklingsprocess som slutligen ledde fram till proposition 2021/22:197 och den nya 6 kap. 12 a § utsökningsbalken som trädde i kraft den 1 augusti 2022.

Det centrala är att hela denna process, från första JO-beslut till etablerad lagstiftning, var möjlig eftersom det fanns en faktisk verksamhet att granska. Polisen och Kronofogden bedrev ett operativt samarbete som genererade klagomål, ärenden och anmälningar. Klagomålen blev till JO-beslut, JO-besluten blev till lagstiftningsförslag, lagstiftningsförslagen blev till lag. Och bara två och ett halvt år efter att den nya lagen trädde i kraft levererade JO ett nytt principiellt beslut (dnr 11591-2024, januari 2026) som granskar tillämpningen av den nya lagen och pekar på behovet av väl utarbetade samverkansrutiner när utmätning på distans berör barn.

10.3 Vad parallellen säger om 10 kap. 18 a § och 10 kap. 15 a § OSL

För 10 kap. 18 a § OSL har motsvarande process aldrig kommit igång. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2013, fem månader innan JO levererade sitt första beslut om polis-Kronofogden-praxis. Under de följande tretton åren har JO byggt upp en omfattande tillsynspraxis kring polis-Kronofogden, levererat principuttalanden i ämbetsberättelser, och granskat tillämpningen av en helt ny lag inom 2,5 år efter ikraftträdandet. Samtidigt har inte ett enda JO-, JK- eller IVO-beslut producerats om hur socialtjänsten tillämpar 10 kap. 18 a §.

Tre slutsatser av denna jämförelse bör direkt föras in i tolkningen av den nya 10 kap. 15 a § OSL och lagen (2025:170) om uppgiftsskyldighet till brottsbekämpande myndigheter.

För det första kan tillsynspraxis kring sekretessbrytande informationsdelning mellan myndigheter byggas upp relativt snabbt när det finns en faktisk tillämpning att granska. Det räckte med tre till fyra år för att JO skulle producera en sammanhållen serie principiellt vägledande beslut om polis-Kronofogden. Vägen från första JO-beslut till etablerad lagstiftning är längre, i polis-Kronofogden-fallet nio år, men tillsynspraxisen som sådan etablerades alltså inom några få år. Avsaknaden av tillsynspraxis kring 10 kap. 18 a § efter tretton år är därför inte ett tecken på att bestämmelsen är problemfri eller väl etablerad. Det är ett tecken på att den faktiska tillämpningen är så liten att den aldrig når tillsynsorganens skrivbord.

För det andra fungerar tillsynspraxis som en mekanism för rättsutveckling, inte enbart som efterhandskontroll. JO:s beslut 2013–2017 var en av de viktigaste drivkrafterna bakom lagstiftningen 2022. När JO säger att den nuvarande hanteringen är problematisk, lyssnar lagstiftaren och utredningsväsendet. För 10 kap. 18 a § har ingen sådan röst hörts. Resultatet är en självförstärkande tystnad: ingen tillämpning ger ingen praxis, ingen praxis ger ingen vägledning, ingen vägledning ger ingen tillämpning.

För det tredje, och viktigast i detta sammanhang, visar parallellen att modet att utmana och pröva en ny sekretessbrytande lagstiftning är en förutsättning för att den ska få rättsligt liv. Polisens och Kronofogdens samverkan blev rättsligt sammanhängande inte trots utan tack vare de upprepade JO-anmälningarna. Varje granskning preciserade ramarna, varje kritik tydliggjorde gränserna, och varje beslut gav nästa handläggare något att luta sig mot. Att utmana lagstiftningens gränser i konkreta fall är alltså inte en risk för rättssäkerheten, det är en förutsättning för rättssäkerhetens utveckling.

För det brottsförebyggande arbetet med barn och unga är denna iakttagelse inte teoretisk. När en kommun avstår från att tillämpa 10 kap. 18 a § eller den nya 10 kap. 15 a § OSL i ett konkret fall där förutsättningarna är uppfyllda, är konsekvensen inte bara att en informationsdelning uteblir. Konsekvensen är också att rättsutvecklingen avstannar. Det finns inget beslut att pröva, ingen tillsynspraxis att utveckla, ingen vägledning att etablera och nästa handläggare står lika osäker som den första. Det praxisvakuum som beskrivits i denna rapport reproducerar sig självt.

Denna självreproducerande tystnad får direkta konsekvenser för barnens bästa. Den lagstiftning som finns och den nya lagstiftning som tillkommit under 2025 har skapats just för att möjliggöra tidigare insatser, bättre samordning och förebyggande av brott bland unga. När bestämmelserna inte används förlorar barnen de skyddsmekanismer som lagstiftaren avsett att ge dem. Ett barn vars utveckling kunde ha vänts genom en tidig samordnad insats blir kvar i en risksituation eftersom de involverade professionella inte vågat eller inte vetat hur de ska tillämpa den lagstiftning som finns. Avsaknad av praxis är inte ett neutralt tillstånd. Den är aktivt skadlig för de barn som lagstiftningen avser att skydda.

Slutsatsen för kommunerna blir därför motsatsen till den försiktighet som ofta präglar diskussionen om sekretessbrytande bestämmelser. Att tillämpa 10 kap. 18 a § och 10 kap. 15 a § OSL i konkreta fall där förutsättningarna är uppfyllda och att dokumentera tillämpningen så att den blir granskningsbar är inte enbart ett operativt val. Det är en förutsättning för att lagstiftningen ska kunna utvecklas till det verktyg som lagstiftaren avsett. Och det är en förutsättning för att de barn som lagstiftningen är till för faktiskt ska få ta del av dess skydd.

11. Vägledning från JO-praxis kring rakt skaderekvisit

Den nya sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL är tekniskt sett inte en sekretessbestämmelse med skaderekvisit, utan en sekretessbrytande bestämmelse med intresseavvägning. Den delar dock en central strukturell egenskap med de

sekretessbestämmelser som har rakt skaderekvisit: en presumtion för utlämnande. Lagtexten anger att en uppgift inte får lämnas om "övervägande skäl" talar för att sekretessintresset har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Enligt förarbetena (prop. 2024/25:180) och Polismyndighetens externa vägledning (december 2025) ska utlämnandet framstå som "mycket olämpligt" eller resultatet som "stötande" för att övervägande skäl ska anses tala för fortsatt sekretess. Det är ett förarbetsuttalande som ger tolkningsstöd, inte en självständig rättslig norm vid sidan av lagtexten, men det innebär att tröskeln för att neka utlämnande har avsetts vara hög.

Den strukturella parallellen gör att JO:s omfattande praxis kring rakt skaderekvisit blir analytiskt användbar som vägledning för hur 10:15a bör tillämpas. Den praxisen handlar om hur handläggare ska förhålla sig till en rättslig presumtion som går emot deras instinktiva försiktighet, vilket är exakt den situation som handläggare vid socialtjänst, polis och skola hamnar i när 10:15a ska tillämpas.

11.1 Kravet på konkreta skäl för att neka utlämnande

Högsta förvaltningsdomstolen har i RÅ 1994 ref. 91 fastslagit att det vid rakt skaderekvisit krävs särskilda omständigheter i det enskilda fallet som talar för att ett utlämnande är skadligt. Offentlighet är huvudregeln, och en myndighet måste kunna redovisa konkreta skäl för sekretess om den trots det raka skaderekvisitet vill hemlighålla en uppgift. JO har följt samma linje i en lång rad beslut om otillräckliga motiveringar vid avslag.

Tillämpning på 10:15a. Ett avslagsbeslut under 10:15a måste redovisa vilka konkreta omständigheter som gör utlämnandet "mycket olämpligt". Allmänna formuleringar om att "uppgifterna är integritetskänsliga" eller att "samtycke saknas" räcker inte. Det måste finnas en konkret, namngiven risk kopplad till det specifika fallet.

11.2 Skyndsamhetskravet

JO har i JO dnr 3055-2023 (beslut 2024-09-23, justitieombudsmannen Thomas Norling) kritiserat Arbetsförmedlingen för att det tog tre månader att pröva en utlämnandebegäran. I äldre praxis (bl.a. JO 1981/82 s. 282, JO 1986/87 s. 221, JO 2009/10 s. 535 och JO 2014/15 s. 358) har JO konsekvent angett att besked normalt bör lämnas samma dag som begäran inkommit, med bara någon eller några dagars fördröjning vid komplicerade bedömningar. Det skyndsamhetskrav som JO hänvisar till bygger på TF 2 kap. och avser den enskildes rätt att få ut allmän handling.

Tillämpning på 10:15a. Det formella skyndsamhetskravet är inte direkt tillämpligt vid myndighetsöverlämning under 10:15a, men förvaltningslagens allmänna krav på effektiv och rättssäker handläggning gäller. Intresseavvägningen är inte en ursäkt för långsam handläggning. När en socialtjänst får en begäran från polisen under 10:15a är en rimlig utgångspunkt att svar ges utan onödigt dröjsmål. Utdragen handläggning med hänvisning till att "en ordentlig intresseavvägning måste göras" riskerar att framstå som saktfärdig och därmed bli föremål för tillsynskritik på förvaltningsrättslig grund.

11.3 Förbudet mot onödiga procedurrella hinder

I JO dnr 3055-2023 kritiserades Arbetsförmedlingen inte bara för dröjsmålet utan också för att ha krävt att den enskilde skulle besöka kontoret och legitimera sig för att få ut handlingar. Kravet saknade stöd i lag. JO påminde om att en myndighet inte får anvisa den enskilde att göra sin framställan om utlämnande av allmän handling på ett visst sätt.

Tillämpning på 10:15a. Myndigheter får inte införa egna formkrav (särskilda blanketter, dokumenterade syften, chefsbeslut i varje enskilt fall) som i praktiken försvårar utlämnandet. Sådana krav utgör en faktisk skärpning av lagen bortom vad den tillåter.

11.4 Myndigheten ska göra prövningen själv

I JO dnr 440-2012 kritiserade JO Länsstyrelsen i Värmland för att ha kontaktat den person vars uppgifter fanns i handlingen innan sekretessprövningen gjordes. JO uttalade att länsstyrelsen borde ha prövat utlämnandefrågan utan att ta kontakt med den berörde. Beslutet rörde länsstyrelsens hantering av en begäran om utlämnande av allmän handling, alltså TF/OSL:s utlämnandeförfarande, men principen att sekretessbedömningen är myndighetens eget ansvar och inte kan villkoras av den berördes reaktion har bredare bäring.

Tillämpning på 10:15a. Intresseavvägningen under 10:15a är socialtjänstens egen bedömning och kan inte villkoras av att den enskilde först tillfrågas och samtycker. Samtidigt är menprövningens utgångspunkt enligt 26 kap. 1 § OSL den enskildes egen subjektiva uppfattning, vilket talar för att den enskildes perspektiv ska beaktas när det är möjligt. En rimlig tolkning är att den enskildes uppfattning kan vägas in men inte göras till veto, och att kontakt med den enskilde inte är ett formkrav som måste uppfyllas innan utlämnande sker. Det vanligaste kringgåendet, där handläggare säger ”vi måste fråga individen först” och därigenom de facto omvandlar bestämmelsen till en samtyckesregel, har inte stöd i lagtexten.

11.5 Typiskt sett harmlösa kontra typiskt sett känsliga uppgifter

I sekretessrättslig praxis skiljs mellan uppgifter som typiskt sett är harmlösa (namn, adress, telefonnummer i många kontexter) och uppgifter som typiskt sett är känsliga (psykisk sjukdom, missbruk, brottslighet). Distinktionen framgår av de klassiska sekretesslagsförarbetena (prop. 1979/80:2 Del A s. 80–82) och påverkar djupet i den prövning som ska göras. För typiskt sett känsliga uppgifter krävs en mer ingående bedömning; för typiskt sett harmlösa kan prövningen göras snabbare.

En viktig nyans bör dock noteras för socialtjänstens del. Eftersom 26 kap. 1 § OSL är en bestämmelse med omvänt skaderekvisit och tar utgångspunkt i den enskildes subjektiva uppfattning, kan även sådana uppgifter som i andra sammanhang skulle bedömas som harmlösa vara känsliga inom socialtjänsten. Själva uppgiften att en person är aktuell hos socialtjänsten avslöjar att personen har eller har haft sociala problem av något slag, och bekräftelse av en sådan uppgift kan därför i sig utgöra men för den enskilde. JO dnr 5352-

2011 (Ljungby, se avsnitt 5.1) belyser detta: socialchefen kritiserades för att vid presskonferens ha bekräftat att en familj var aktuell hos socialtjänsten, även om ingen ytterligare information lämnades.

Tillämpning på 10:15a

Distinktionen mellan typiskt sett harmlösa och typiskt sett känsliga uppgifter ger en praktiskt användbar gradering vid intresseavvägningen under 10:15a, men den måste tillämpas med särskild uppmärksamhet i socialtjänstens kontext. Vissa uppgifter som avser sakomständigheter utan starkt integritetsvärde (att samverkansmöte ägt rum, att kontakt etablerats, att en insats är planerad) kan typiskt sett bedömas som mindre känsliga. Detaljerade uppgifter om diagnoser, övergrepp eller konkreta missbruksmönster kräver däremot en mer ingående intresseavvägning där de specifika omständigheterna i det enskilda fallet vägs.

Vid prövningen bör socialtjänsten särskilt observera att den enskildes egen subjektiva uppfattning är utgångspunkt enligt 26 kap. 1 §, och att även uppgifter som vid en första anblick framstår som harmlösa kan upplevas som känsliga av den berörda. Distinktionen ersätter inte den enskilda intresseavvägningen utan ger ett ramverk för hur djupt prövningen behöver göras.

11.6 Motiveringsskyldigheten vid avslag

JO har återkommande pekat på bristfälliga motiveringar som ett genomgående problem. Myndigheter tenderar att säga att "sekretess råder" utan att förklara vilken skada som befaras eller hur den skulle uppstå. JO har i flera fall framhållit att en myndighet som vägrar lämna ut en uppgift måste kunna redovisa konkret vilken skada som befaras och hur den skulle uppstå, och att en hänvisning till sekretessbestämmelsen i sig inte räcker som motivering.

Tillämpning på 10:15a. När en socialtjänst avslår en 10:15a-begäran från polisen måste beslutet precisera (1) vilket sekretessintresse som skyddas, (2) vilken konkret risk som föreligger vid utlämnande, och (3) varför den risken gör utlämnandet "mycket olämpligt". Generiska formuleringar om "integritetskänslig information" uppfyller inte kraven.

11.7 Individuell prövning även vid rutinmässiga flöden

Att sekretessprövning ska göras på nytt vid varje enskilt utlämnande följer av principen om individuell prövning som löper genom hela OSL och bekräftas i förarbetena till sekretesslagen (prop. 1979/80:2 Del A). En tidigare prövning kan inte åberopas för att avslå en ny begäran, och en standardiserad bedömning kan inte ersätta den prövning som ska göras i det enskilda fallet. Polismyndighetens externa vägledning om 10:15a följer samma linje: intresseavvägningen ska göras i varje enskilt fall, även när det är fråga om en rutinmässig överföring av uppgifter.

Tillämpning på 10:15a. En myndighet kan inte fatta ett principbeslut om att "vi lämnar inte ut sådana uppgifter som standard". Varje begäran ska bedömas individuellt. Omvänt får individuell prövning inte heller användas som svepskäl för att förhålla rutinmässiga informationsflöden inom etablerade samverkansformer.

11.8 Den strategiska slutsatsen

Det finns ett återkommande mönster i JO:s praxis kring rakt skaderekvisit: myndigheter underskattar offentlighetsintresset och överskattar skaderisken. Detta är så systematiskt att JO i flera beslut har riktat principiell kritik, inte bara mot enskilda handläggare utan mot strukturella mönster i myndighetskulturen.

Det finns ingen anledning att tro att tillämpningen av 10:15a kommer att avvika från det mönstret, snarare tvärtom. Bestämmelsen riktar sig till handläggare vid socialtjänst, skola och polis som yrkesmässigt är tränade i sekretesstänkande snarare än utlämnandetänkande. Den kognitiva standardinställningen är att neka vid osäkerhet. Men lagstiftarens uttryckliga avsikt är motsatsen: vid osäkerhet lämna ut.

Tre förutsägelser följer av parallellen. För det första kommer den första JO-kritiken mot tillämpningen av 10:15a sannolikt att handla om dröjsmål eller systematiskt nekande utan konkret motivering, inte om felaktigt utlämnande. För det andra signalerar förarbetsuttalandet att utlämnandet ska framstå som "mycket olämpligt eller stötande" att tröskeln för att neka utlämnande är avsedd att vara hög. Hur den i praktiken kommer att tolkas i förhållande till ett rakt skaderekvisits "kan antas leda till skada" återstår att se, men lagstiftarens avsikt är att utlämnande ska vara normalfallet, inte undantaget. För det tredje är dokumentation av intresseavvägningen avgörande. Varje beslut att inte lämna ut bör dokumenteras med de konkreta omständigheter som gjort utlämnandet "mycket olämpligt". Utan sådan dokumentation saknas både rättssäkerhet för den enskilde och granskningsbarhet för tillsynsmyndigheterna, vilket är samma praxisvakuum som redan råder kring 10 kap. 18 a §.

11.9 Motargument och invändningar

Rapportens slutsats om att socialtjänsten bör tillämpa 10 kap. 15 a § och 18 a § OSL aktivare, och att frånvaron av tillämpning är ett rättssäkerhetsproblem snarare än ett tecken på välfungerande sekretesskydd, är inte oomstridd. Här redovisas fyra rimliga invändningar tillsammans med ett kortfattat bemötande.

Invändning 1: Aktiv tillämpning kan undergräva förtroendet mellan klient och socialtjänst. Socialtjänstens arbete bygger på att klienten kan tala fritt om svåra omständigheter utan att informationen riskerar att hamna hos polisen. Om bestämmelserna om sekretessbrytande informationsdelning tillämpas mer rutinmässigt finns en risk att klienter, särskilt unga och deras vårdnadshavare, drar sig för att vända sig till socialtjänsten alls. Den preventiva förmågan kan därmed försvagas av en aktivare tillämpning.

Bemötande: Invändningen är substantiell och bör tas på allvar i den praktiska tillämpningen. Den talar dock inte mot bestämmelsernas tillämpning som sådan, utan mot att tillämpningen sker oöverlagt. Lagstiftaren har gjort den principiella avvägningen mellan förtroendeintresset och brottsförebyggandeintresset i 10 kap. 18 a § och 15 a §, och det är i den enskilda intresseavvägningen som förtroendeaspekten kan beaktas. Att helt avstå från tillämpning på den grunden att förtroendet i abstrakt mening kan skadas är en form av rättstillämpning som lagstiftaren inte har förutsett. Det rapporten argumenterar för är inte rutinmässig informationsdelning, utan att intresseavvägningen faktiskt görs och dokumenteras i varje enskilt fall, så att förtroendeaspekten kan vägas konkret.

Invändning 2: 10:15a kan användas som genväg förbi menprövningen. 26 kap. 1 § OSL är en bestämmelse med omvänt skaderekvisit som ger ett starkt sekretesskydd. Menprövningen tar utgångspunkt i den enskildes egen subjektiva uppfattning. Om socialtjänsten i stället börjar tillämpa 10:15a som primär grund för informationsdelning, finns en risk att menprövningen i praktiken kringgås. Den enskildes subjektiva perspektiv ersätts av en intresseavvägning där myndigheten själv bedömer vad som är "mycket olämpligt".

Bemötande: Invändningen är teknisk korrekt: 10:15a är just en sekretessbrytande bestämmelse och förutsätter att uppgiften är sekretessbelagd enligt 26 kap. 1 §. Tillämpningen av 10:15a innebär per definition att menprövningens utgångspunkt sätts åt sidan i det specifika fallet, eftersom det är detta som är den sekretessbrytande bestämmelsens syfte. Frågan är om denna förskjutning är legitim. Lagstiftaren har gjort bedömningen att den är det, under förutsättning att intresseavvägningen genomförs på det sätt bestämmelsen anger. Risken för missbruk av bestämmelsen som genväg motverkas inte av att avstå från tillämpning, utan av att ställa höga krav på dokumentation och motivering, vilket är vad rapporten argumenterar för. Den enskildes subjektiva uppfattning kan dessutom vägas in i intresseavvägningen även om den inte är avgörande på det sätt menprövningen kräver.

Invändning 3: GDPR och dataskyddsregelverket skapar parallella restriktioner. Även om OSL tillåter informationsdelning kan GDPR:s krav på rättslig grund, ändamålsbegränsning och dataminimering begränsa vad som faktiskt får överföras. En aktivare tillämpning av 10:15a och 18 a § utan parallell prövning enligt dataskyddsförordningen riskerar att leda till GDPR-överträdelser. Rapporten behandlar inte denna dimension.

Bemötande: Invändningen pekar på en faktisk avgränsning i denna rapport. Sekretessbrytande bestämmelser i OSL ger rättslig grund enligt artikel 6.1 c i GDPR (rättslig förpliktelse) eller 6.1 e (myndighetsutövning), och socialtjänstdataregleringen i 26 kap. SoL hanterar de specifika behandlingsfrågorna. En sekretessbrytande bestämmelse upphäver dock inte GDPR-prövningen, utan båda regelverken tillämpas parallellt. Den praktiska konsekvensen är att en kommun som börjar tillämpa 10:15a aktivare också behöver säkerställa att dataskyddsförordningens krav är uppfyllda. Detta är en operativ fråga som ligger utanför rapportens kärnfråga (rättskällelandskapet kring sekretessbrytande bestämmelser) men som bör hanteras i kommunens egna rutiner för informationsdelning.

Invändning 4: Underutnyttjandet kan ha andra orsaker än kunskapsbrist eller överdriven försiktighet. Rapporten antar att den låga tillämpningen av 18 a § är ett problem. En alternativ läsning är att socialtjänsten i praktiken redan delar information genom samtycke i de flesta fall där det är möjligt och lämpligt, och att 18 a § därför sällan behövs som självständig grund. I de återstående fallen, där samtycke saknas, kan det finnas goda professionella skäl att avstå även om bestämmelsen formellt skulle kunna tillämpas. Underutnyttjandet kan alltså avspegla en välfungerande professionell bedömning, inte ett systemfel.

Bemötande: Invändningen är delvis rimlig men har efter kommunenkäten 2026 (avsnitt 8.1) blivit svårare att upprätthålla. Bristen på publicerade beslut säger i sig ingenting om hur tillämpningen ser ut, men kommunenkäten visar att 21 av 21 svarande kommuner i praktiken bygger sin samverkan på samtycke och att den explicita användningen av 18 a § sker mycket sällan. Brå:s rapport 2021:2 dokumenterar samma sak och pekar specifikt på kunskapsbrist och strikt tolkning som hinder för tillämpning. Även om det fortfarande inte går att helt avfärda möjligheten att underutnyttjandet återspeglar professionellt välövärdade bedömningar, blir den tolkningen mindre trolig när enkäten visar att kommunerna själva uppger att de "arbetar enbart utifrån samtycke" eller att de "troligtvis aldrig använt" bestämmelsen. Det rapporten argumenterar för är att granskbarheten av tillämpningen är så svag att rättssäkerheten i sig är problemet, oavsett hur det enskilda underutnyttjandet ska tolkas.

Rapportens position kan därmed sammanfattas så här: den argumenterar inte för aktivare tillämpning av 10:15a och 18 a § som ett självändamål, utan för att de intresseavvägningar bestämmelserna kräver faktiskt genomförs och dokumenteras, så att tillämpningen blir granskbar och därmed rättssäker. Det är denna granskbarhet som idag saknas, oavsett vilken av de fyra invändningarna ovan som har störst förklaringsvärde.

12. Konsekvenser för kommunernas arbete

Frånvaron av tillsynspraxis innebär att kommunerna behöver utveckla egna strukturer för rättssäker informationsdelning vid individsamverkan. Följande åtgärder bör övervägas:

- **Lokal vägledning.** Utveckla konkreta rutiner och checklistor för när och hur olika sekretessbrytande bestämmelser kan tillämpas vid SSPF/SIG-möten.
- **Kompetensuppbyggnad.** Säkerställa att handläggare känner till och förstår de sekretessbrytande bestämmelser som står till förfogande (10 kap. 18 a, 18 b, 15 a, 19, 21–23 §§ OSL), inklusive de tillämpningsprinciper som följer av JO:s praxis kring rakt skaderequisit (avsnitt 11) och som är direkt överförbara till tillämpningen av 10 kap. 15 a § OSL.
- **Dokumentation.** Dokumentera den sekretessprövning som görs inför varje informationsdelning, så att besluten är spårbara och kan utvärderas. Detta är särskilt viktigt vid avslag under 10 kap. 15 a § OSL, där beslutet enligt JO:s praxis kring rakt

skaderekvisit ska redovisa de konkreta omständigheter som gör utlämnandet ”mycket olämpligt” eller ”stötande” (se avsnitt 11.6).

- **Samtycke som komplement.** Använda samtycke som primär väg, men inte som enda väg. Bygga förtroget med att tillämpa sekretessbrytande bestämmelser när samtycke inte kan erhållas och övriga förutsättningar är uppfyllda.
- **Bevakning av ny praxis.** Följa utvecklingen av tillsynspraxis när de nya bestämmelserna börjar tillämpas.

13. Källor

JO-beslut där socialtjänsten är utlämnande part (avsnitt 5)

JO dnr 5352-2011 (beslut 2013-01-10) — Ljungby kommun, socialchefens bekräftelse av klientkontakt vid presskonferens. JO 2013/14 s. 578.

JO dnr 4172-2012 (beslut 2013-11-27) — Gävle kommun, utlämnande av uppgift om skyddad arbetsplats vid kommunikering. JO 2014/15 s. 606.

JO dnr 846-2012 (beslut 2013-12-13) — Nynäshamns kommun, utlämnande av 19-årig kvinnas telefonnummer till hennes mor. JO 2014/15 s. 614.

JO dnr 6288-2019 (beslut 2020-10-13) — Individ- och familjenämnden i Umeå kommun, utlämnande av personnummer till Försäkringskassan.

JO dnr 565-2017 (beslut 2017-04-20) — socialtjänsten inom samtliga stadsområdesförvaltningar i Malmö kommun samt Polismyndigheten, gränspolisstationen i region Syd, utlämnande av adressuppgifter enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen. JO 2017/18 s. 190.

JO dnr 3515-2017 (beslut 2019-12-04) — Socialnämnden i Rättviks kommun, barnsamtal i skola som röjde sekretesskyddade uppgifter om kontakt med socialtjänsten.

JO — äldre beslut om socialförvaltning som röjt brottsmisstanke i strid med förundersökningssekretess enligt 5 kap. 1 § första stycket 1 i den numera upphävda sekretesslagen (1980:100). Dnr ej publicerat i JO:s öppna databas; motsvarande sekretess regleras i dag i 18 kap. 1 § OSL.

JO-beslut och principuttalanden om angränsande frågor (avsnitt 6)

JO dnr 6547-2017 (beslut 2019-08-30) — Statens institutionsstyrelses LVM-hem Hornö, informationsutbyte mellan självständiga verksamhetsgrenar. JO 2020/21 s. 274.

JO dnr 4225-2014 (beslut 2016-05-26) — Socialnämnden i Sollentuna kommun, lämpligheten av barnsamtal i skolan under barnavårdsutredning. JO 2016/17 s. 506.

JO dnr 7898-2017 (beslut 2019-12-19) — Socialnämnden i Färgelanda kommun, beteendeobservationer av 13-årig pojke i skola. JO 2020/21 s. 434.

Justitieombudsmännens ämbetsberättelse 2022/23 — principuttalande av chefsJO Elisabeth Rynning om myndighetssamverkan och befogenhetsramar.

JO-beslut om polis och Kronofogden (avsnitt 10)

JO dnr 2187-2012 (beslut 2013-06-14) — polisens utlämnande till Kronofogden om värdefull klocka. JO 2013/14 s. 230.

JO dnr 584-2013 och 666-2013 (beslut 2014) — Linköpingsfallet, omhändertagande av kontanter utan lagstöd. JO 2014/15 s. 127.

JO dnr 6290-2014 (beslut 2016-05-10) — närpolischef vid Polismyndigheten i Stockholms län, generalklausulens räckvidd vid utlämnande till skola.

JO dnr 4197-2015 och 6112-2015 (beslut 2017-02-22) — tillämpning av generalklausulen vid kontakter mellan Polismyndigheten och Kronofogdemyndigheten.

JO dnr 11591-2024 (beslut 2026-01-26) — kritik mot Kronofogdemyndigheten och Polismyndigheten för hanteringen av en utmätning på distans som berörde ett barn.

JO-beslut och principuttalanden kring rakt skaderekvisit (avsnitt 11)

JO dnr 440-2012 — Länsstyrelsen i Värmlands län, kritik för att ha kontaktat den berörde innan sekretessprövning.

JO dnr 3055-2023 (beslut 2024-09-23) — Arbetsförmedlingen, kritik för dröjsmål med utlämnande av allmänna handlingar samt för krav på legitimation utan lagstöd.

JO 1981/82 s. 282; JO 1986/87 s. 221; JO 2009/10 s. 535; JO 2014/15 s. 358 — JO:s konsekventa praxis om skyndsamhet vid prövning av utlämnandefrågor.

Rättsfall från Högsta förvaltningsdomstolen

RÅ 1994 ref. 91 — kravet på konkreta omständigheter vid rakt skaderekvisit, offentlighet som huvudregel.

HFD 2021 ref. 10 — uppgiftslämnande mellan myndigheter sker enligt 6 kap. 5 § OSL, inte enligt 2 kap. TF; dataskyddsförordningens principer gäller även för utlämnandet som sådant.

Förarbeten och betänkanden

Prop. 2011/12:171. Samverkan för att förebygga ungdomsbrottslighet.

Prop. 2024/25:65. Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (lag 2025:179 om ändring i offentlighets- och sekretesslagen, ikraftträdande 1 april 2025).

Prop. 1979/80:2 Del A. Med förslag till sekretesslag m.m. — uttalanden om typiskt sett harmlösa respektive typiskt sett känsliga uppgifter (s. 80–82) samt om menprövningens utgångspunkt i den enskildes subjektiva uppfattning (s. 83).

Bet. 2019/20:JuU35. Effektivare informationsutbyte mellan polis och socialtjänst vid samverkan mot terrorism.

SOU 2016:81. Ett modernare utsökningsförfarande.

Prop. 2021/22:197. Effektivare verktyg i utsökningsförfarandet.

Prop. 2024/25:180. Ökat informationsutbyte mellan myndigheter — en ny sekretessbrytande bestämmelse.

Rapporter, vägledningar och övriga källor

Brå 2021:2. Informationsdelning mellan socialtjänst och polis.

Förebyggandelabbet AB (2026). Kommunenkät om tillämpning av 10 kap. 18 a § OSL. Utskick april 2026 till 29 kommuner stratifierade efter SKR:s kommungrupper. Underlag finns hos Förebyggandelabbet AB.

IVO 2025-11. Bidrag till att utveckla det brottsförebyggande arbetet (regeringsuppdrag).

Prop. 2025/26:15. Skarpare verktyg till Inspektionen för vård och omsorg.

SOU 2024:25. En mer effektiv tillsyn över socialtjänsten.

Kunskapsguiden.se. Dela information mellan socialtjänst, skola och polis.

Polismyndighetens externa vägledning om 10 kap. 15 a § OSL (december 2025).

SKR. Vad får man dela? — sekretesshandbok.